

Uitspraak klachtencommissie Wvggz

Uitspraak van de Klachtencommissie Wvggz te Venray zoals bedoeld in hoofdstuk 10.6 van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

Betreft de klacht van mevrouw XXXXXXXX, klachtnummer 2021/068.

Betreft de klacht van mevrouw XXXXXXXX, klachtnummer 2021/069.

Datum ontvangst klacht 068 en 069:	7 juli 2021.
Datum hoorzitting klacht:	16 juli 2021.
Datum uitspraak klacht:	22 juli 2021.

De klachtencommissie Wvggz te Venray, heeft zich beraden over de klachten van mevrouw XXXXXXXX, aan wie ten tijde van het indienen van de klacht op grond van een zorgmachtiging, verplichte zorg werd verleend door het Vincent van Gogh, verder aan te duiden als klaagster. Klaagster verblijft binnen het Vincent van Gogh Instituut, XXXXXXXX.

1. Verloop van de procedure

Op 7 juli 2021 ontving de klachtencommissie van klaagster twee klachtenformulieren

Kort samengevat klaagt klaagster over de beslissing van 22 juni 2021 om haar in het kader van verplichte zorg op te nemen in de accommodatie (opname in accommodatie, klachtnummer 2021/069) en om haar onder dwang met medicatie (Cisordinol) te behandelen (dwangbehandeling, klachtnummer 2021/068). Onder de opname in de accommodatie valt naar het oordeel van klaagster ook de beperking van haar bewegingsvrijheid: klaagster heeft alleen doel- en tijd gebonden vrijheden: ook daar is klaagster het niet mee eens: ze wil niet in haar bewegingsvrijheden worden beperkt.

De klachten betreffen klachtmogelijkheden zoals opgenomen in artikel 10.3 Wvggz.

De klachten zijn door de klachtencommissie geregistreerd onder klachtnummers 2021/068 ten aanzien van de medicatie en 2021/069 ten aanzien van de opname in de accommodatie.

Klaagster heeft de klachtencommissie toestemming verleend om, indien nodig, haar (medisch en verpleegkundig) dossier in te zien.

Klaagster werd in de onderhavige klachtenprocedures bijgestaan door mevrouw XXXXXXXX, patiëntenvertrouwenspersoon, en verder te noemen PVP.

De klacht is gericht tegen de beslissing van 23 juni 2021, genomen door mevrouw XXXXXXXX, psychiater, en verder te noemen verweerster.

Door verweerster is op 15 juli 2021 een verweerschrift ingediend, dat op die dag door de klachtencommissie is ontvangen.

In het klachtformulier heeft klaagster verzocht om schorsende werking toe te kennen aan de klachtbehandeling. Aangezien de klacht binnen 14 dagen wordt behandeld en het depot reeds toegediend was, kon de beoordeling van het schorsingsverzoek achterwege blijven.

De klacht is vervolgens inhoudelijk behandeld tijdens een digitale hoorzitting op 16 juli 2021.

Klaagster, bijgestaan door de PVP, is in persoon verschenen. Ook verweerster is in persoon verschenen.

Het definitieve en schriftelijke oordeel van de klachtencommissie ten aanzien van de klacht is tenslotte door de klachtencommissie vastgesteld op 22 juli 2021. Aan dat oordeel is het verweerschrift gehecht.

Dezelfde dag is een exemplaar van dat oordeel aan klaagster, de PVP, verweerster, de geneesheer-

Uitspraak klachtencommissie Wvggz

directeur, de Directie van Vincent van Gogh en aan de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd toegezonden.

2.1 Standpunten klaagster

Klaagster geeft aan dat zij onbeperkt vrijheden wil. Ze wil op zichzelf wonen en de samenleving in. Verder wil klaagster ook geen depotmedicatie ontvangen. Klaagster stelt bovendien dat zij geen aanzegging van de verplichte zorg heeft ontvangen, terwijl dit verplicht is. Zij kan zich dit niet herinneren. Klaagster wenst een nieuwe beoordeling van haar situatie en stelt zich op het standpunt dat men verplicht is om dit te doen.

Namens klaagster geeft de PVP aan dat de klachten zich richten tegen de opname in de accommodatie en het toedienen van medicatie. Klaagster zou geen afschrift van het artikel 8.9 formulier hebben ontvangen, waardoor er niet aan de informeringsplicht is voldaan. Klaagster kan zich niet herinneren of ze is geïnformeerd over de beslissing en of ze is gehoord. Ook zou verweerster geen inschatting hebben gemaakt van de wilsbekwaamheid, waardoor er in strijd met artikel 8:9 lid 4 Wvggz zou zijn gehandeld. Klaagster stelt zich op het standpunt dat zij wilsbekwaam is. Mocht de wilsbekwaamheid vandaag niet worden getoetst, dan zal hier een nieuwe klacht over worden ingediend. De opname in de accommodatie is niet doelmatig en proportioneel. Het doel ontbreekt, want zonder herstel van de gezondheid van klaagster is er geen doel. Ook is de opname niet proportioneel, het is onduidelijk wanneer klaagster meer vrijheden krijgt en ze is van oordeel dat ze prima in de samenleving mee kan draaien.

2.2 Standpunten verweerster

Klaagster is gediagnosticeerd met een schizo-affectieve stoornis en is in november 2020 vanuit XXXXXXXX overgeplaatst naar XXXXXXXX vanwege een manisch psychotische decompensatie na het staken van antipsychotica. Er was destijds sprake van verbaal dreigend en groepsontwrichtend gedrag veroorzaakt door psychotische belevingen die met name bestonden uit akoestische hallucinaties, waanideeën en motorische onrust, waarbij zij ook enkele dagen in separatie verpleegd is.

Er is toen getracht samenwerking te bewerkstelligen met klaagster door te starten met cariprazine, echter heeft betrokkene na 3 weken zelfstandig besloten de medicatie te staken. De beschreven vormen van onrust bleven bestaan. Sinds januari 2021 is gestart met dwangmedicatie cisordinoldepot, die sindsdien opgehoogd is naar de huidige dosering van 300mg per 2 weken. Sinds klaagster op de huidige dosering antipsychotica is ingesteld, zijn de psychotische belevingen weliswaar niet verdwenen, maar wel naar de achtergrond gegaan. Er is nauwelijks nog dreigend of groepsontwrichtend gedrag waargenomen.

Proportionaliteit, subsidiariteit, doelmatigheid en veiligheid

De verplichte zorg in de vorm van dwangmedicatie cisordinoldepot is noodzakelijk om het dreigende gedrag en de psychotische belevingen van klaagster te verminderen, zodat de veiligheid voor goederen, medepatiënten en medewerkers gewaarborgd kan worden.

Minder vergaande behandeling, te weten orale toediening van cariprazine en de mogelijkheid om cisordinol oraal in te nemen, weigerde betrokkene in het verleden en verweerster heeft geen aanleiding om te denken dat klaagster daar nu wel mee akkoord zou gaan gedurende een langere periode.

Sinds betrokkene het cisordinoldepot toegediend krijgt, zijn het dreigende gedrag en de psychotische symptomen verminderd. Het toedienen van antipsychotica is doelmatig. De bijwerkingen die betrokkene beschrijft te krijgen van antipsychotica, schrijft verweerster niet toe aan deze middelen. In de periode dat betrokkene geen antipsychotische medicatie gebruikte, heeft zij zich meerdere malen verbaal agressief geuit. Tevens heeft zij destijds de deur van de afzonderingsruimte ontzet door er met een bed tegenaan te rammen. De veiligheid van goederen, medepatiënten en medewerkers is dus wel degelijk in het geding door dit gedrag van betrokkene.

Onder andere op 2 juli jongstleden heeft verweerster met patiënte gesproken om haar toestandsbeeld te beoordelen. Hierbij verliet zij uit boosheid voortijdig het gesprek, wat met name ging over de verstrekking van lorazepam. Uit deze, maar ook andere signalen van onder meer de verpleging en de

Uitspraak klachtencommissie Wvggz

arts-assistent, heeft verweerster afgeleid dat er nog geen reden is om met dwangmedicatie te stoppen. Dit gezien het risico op het reeds beschreven ernstig nadeel bij staken van de medicatie.

Vrijhedenbeleid

Betrokkene heeft vrijheden op basis van tijds- en doelafspraken. Hierbij behoort de kanttekening dat zij abstinente moet blijven van middelen. In het verleden heeft zij amfetaminen gebruikt, waarbij haar gedrag meer psychotisch werd en zij ook meer grensoverschrijdend gedrag liet zien met verbale agressie. Het is gewenst om het middelengebruik bij betrokkene te beperken, om ernstig nadeel zoals eerder beschreven te voorkomen.

In reactie op de door de PVP namens klagster aangevoerde punten, geeft verweerster aan dat het artikel 8.9 formulier naar haar weten wel is uitgereikt. In de meeste gevallen wordt door verweerster een ongetekende versie uitgereikt, waarna een dag later het formulier met de handtekening van de GD nogmaals wordt uitgereikt door de verpleging. Verweerster geeft aan dat ze niet exact weet wanneer de beoordeling heeft plaatsgevonden. Het artikel 8.9 formulier van 23 juni 2021 is uitgereikt naar aanleiding van de vorige klachtzitting. Toen is klagster gezien tijdens de zitting en tevens wordt klagster regelmatig gezien door verweerster en de arts-assistent, waarbij altijd een beoordeling wordt gemaakt. Verweerster geeft aan dat zij de wilsbekwaamheid van klagster heeft getoetst en acht haar niet wilsbekwaam. Er is sprake van een geestelijke stoornis met een ontbrekend ziekte inzicht. Ten aanzien van de opname geeft verweerster aan dat de opname noodzakelijk is op dit moment om ernstig nadeel bestaande uit een terugval in een ernstig onregelde toestand te voorkomen: die was namelijk juist de aanleiding voor de opname in de accommodatie.

3. Beoordeling van de klacht

3.1. Algemene overwegingen ten aanzien van de klacht 2021/068 en 069

3.1.1. Klagster heeft de klachten gebaseerd op art.10.3 Wvggz en is dus ontvankelijk in de klachten.

3.1.2. De klachtencommissie is bevoegd om van deze klachten kennis te nemen.

3.1.3. Nu de klachten betrekking hebben op een beslissing die nog actueel is, zal de klachtencommissie uitspraak doen binnen de 2 weken termijn. Door gebrek aan zittingscapaciteit en bemensing redt de klachtencommissie dat niet en zal een dag later uitspraak doen.

3.1.4. De klachtencommissie komt dus aan een inhoudelijke beoordeling van de klachten toe.

3.1.5. Algemene overwegingen.

Een belangrijk uitgangspunt voor de procedurele en inhoudelijke beoordeling van klachten in het algemeen, is het recht van de patiënt op bescherming van zijn lichamelijke en geestelijke integriteit en diens recht op privacy. Inbreuken daarop moeten een wettelijke basis hebben.

De Wvggz biedt een wettelijke basis om die inbreuken te rechtvaardigen mits aan de in die wet gestelde voorwaarden wordt voldaan.

In feite zien de klachten van klagster op de opname in de accommodatie en de dwangbehandeling met Cisordinol.

De klachtencommissie stelt vast dat er ten tijde van de dwangbehandeling sprake was van een door de rechtbank Limburg toegewezen zorgmachtiging, zoals bedoeld in art.3.1. Wvggz, die voorziet in de voornoemde vorm van verplichte zorg.

Verder stelt de klachtencommissie vast dat in de beslissing van de zorgverantwoordelijke (verweerster) van 23 juni 2021, de te verlenen verplichte zorg de opname in de accommodatie en de medicatie omvat en dus in de verplichte zorg voorzien is in de opname in de accommodatie en het toedienen van medicatie.

De verplichte zorg kan op grond van art.3.3. Wvggz alleen worden verleend als een persoon als gevolg

Uitspraak klachtencommissie Wvvgz

van een psychische stoornis risico's op ernstig benadeling van zijn eigen lichamelijke of geestelijke integriteit oproept of dat oproept voor anderen (causaal verband tussen de psychische stoornis en het aanzienlijke risico op ernstig nadeel voor de persoon zelf of voor een ander) en er geen mogelijkheden voor zorg op basis van vrijwilligheid bestaan, er geen minder bezwarende alternatieven zijn die voor die persoon ook het beoogde effect sorteren, de verplichte zorg geleet op het beoogde doel van de verplichte zorg evenredig is en het tenslotte redelijkerwijs is te verwachten dat de te verlenen verplichte zorg effectief is.

Bovendien moet er worden voldaan aan art.3.4.Wvvgz: de verplichte zorg kan alleen worden verleend om een crisissituatie af te wenden, om ernstig nadeel af te wenden, om de geestelijke gezondheid van de betrokkene te stabiliseren, om de geestelijke gezondheid van de betrokkene dusdanig te herstellen dat hij zijn autonomie zoveel mogelijk herwint of om de fysieke gezondheid van de betrokkene te stabiliseren of te herstellen in het geval dat door het gedrag van de betrokkene als gevolg van diens psychische stoornis kan leiden tot ernstig nadeel daarvoor.

3.2. Klachtgerichte overwegingen ten aanzien van de klacht 2021/063

Van belang voor de inhoudelijke beoordeling van de in de kliniek verleende verplichte zorg, en in casu dus de dwangbehandeling in de vorm van het toedienen van medicatie. is voorts naar het oordeel van de klachtencommissie art.8.9 Wvvgz.

Dat artikel bepaalt het navolgende.

Artikel 8:9

- 1 *De zorgverantwoordelijke neemt ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet dan nadat hij:*

a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,

b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en

c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer-directeur.

- 2 *De zorgverantwoordelijke stelt een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg op grond van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging op schrift en voorziet de beslissing van een schriftelijke motivering.*

- 3 *De geneesheer-directeur geeft betrokkene, de vertegenwoordiger en de advocaat een afschrift van de beslissing en stelt hen schriftelijk in kennis van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.*

- 4 *Indien verplichte zorg anders dan strekkende tot opname in een accommodatie, op grond van een crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of zorgmachtiging wordt toegepast, legt de zorgverantwoordelijke, onverminderd het bepaalde in artikel 1:5, na overleg met de vertegenwoordiger, schriftelijk vast in het dossier, bedoeld in artikel 8:4, met vermelding van de datum en het tijdstip, of:*

a. betrokkene tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake in staat is, en

b. er een acuut levensgevaar dreigt voor betrokkene dan wel er een aanzienlijk risico is voor een ander op levensgevaar, ernstig lichamenlijk letsel, ernstige psychische, materiële, immateriële of financiële schade, ernstige verwaarlozing of maatschappelijke teloorgang, of om ernstig in zijn ontwikkeling te worden geschaad, dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar is.

- 5 *De zorgaanbieder, geneesheer-directeur en zorgverantwoordelijke leggen geen beperkingen op in het contact van betrokkene met de vertegenwoordiger, de inspectie of de justitiële autoriteiten.*

Het voorgaande wordt op grond van art.8.9 lid 1 onder a Wvvgz inhoudelijk door de zorgverantwoordelijke onderzocht: minstens betekent dit dat de zorgverantwoordelijke de actuele gezondheidssituatie van de betrokkene beoordeelt en die aan de hiervoor omschreven uitgangspunten toetst.

Voorts dient de te verlenen verplichte zorg ook proportioneel te zijn (moet in verhouding staan tot het af te wenden gevaar), subsidiair te zijn (er moeten voor de betrokkene geen minder ingrijpende middelen

Uitspraak klachtencommissie Wvggz

bestaan die hetzelfde beoogde doel kunnen bereiken) en dient die zorg doelmatig te zijn (van de te verlenen verplichte zorg mag effect worden verwacht). Tevens moet de te verlenen verplichte zorg ook veilig kunnen worden verleend.

Tenslotte moet de zorgverantwoordelijke op grond van art.8.9 lid 3 Wvggz de betrokkene deugdelijk gemotiveerd via de geneesheer-directeur in kennis stellen van welke verplichte zorg zal worden verleend en waarom die verplichte zorg wordt verleend en dient hij de betrokkene te wijzen op zijn verzet mogelijkheden.

3.3. Specifieke overwegingen ten aanzien van de klacht 2021/068 en 069

Op basis van de klachtformulieren, het schriftelijk verweer, het medisch en verpleegkundig dossier en hetgeen is besproken tijdens de hoorzitting van 16 juli 2021 oordeelt de klachtencommissie als volgt.

De zorgmachtiging voorziet in verplichte zorg in de vorm van de opname in de accommodatie en van het toedienen van medicatie, de door de geneesheer-directeur aan klaagster verzonden beslissing van 23 juni 2021 (op basis van de door de zorgverantwoordelijke gemaakte actuele inschatting en vervolgens gemotiveerde en schriftelijke mededeling van de zorgverantwoordelijke aan de geneesheer-directeur) voorziet daar ook in.

De klachtencommissie heeft geen redenen om aan de door de zorgverantwoordelijke gestelde diagnose te twijfelen, en ook niet aan de door verweerster gestelde noodzaak om medicatie toe te dienen om ernstig nadeel voor klaagster af te wenden. Klaagster stemt daarmee niet in zodat een behandeling op vrijwillige basis niet mogelijk is.

Bij het nemen van de beslissing van 23 juni 2021 is zowel de wilsbekwaamheid als het actuele toestandbeeld van klaagster beoordeeld. Dit is beide vastgelegd in het artikel 8.9 formulier. De klachtencommissie heeft geen redenen om te twijfelen aan het oordeel van verweerster dat klaagster wilsonbekwaam is gezien de gestelde diagnose en het ontbrekend ziekte-inzicht en ziekte-besef. Klaagster kan naar het oordeel van de klachtencommissie de gevolgen van haar handelen en keuzes niet overzien.

De verplichte zorg is tijdig aangezegd door verweerster middels het artikel 8.9 formulier. De geneesheer-directeur is op 23 juni 2021 van de beslissing op de hoogte gesteld en de geneesheer-directeur heeft klaagster schriftelijk laten weten daarmee in te stemmen op 23 juni 2021. De schriftelijke aanzegging is op 23 juni 2021 persoonlijk aan klaagster uitgereikt. Derhalve is hier geen sprake van een vormverzuim.

Ten aanzien van de opname in de accommodatie, heeft de klachtencommissie geen redenen om te twijfelen aan de door verweerster gestelde noodzaak om klaagster op te nemen in de accommodatie. Gezien het toestandbeeld en het ontbreken van ziekte-inzicht en ziekte-besef, oordeelt de klachtencommissie de verplichte zorg in de vorm van opname in de accommodatie als proportioneel. Er is geen minder ingrijpende vorm van zorg denkbaar die het ernstig nadeel kan afwenden oordeelt de klachtencommissie de opname als subsidiair en doelmatig.

Ten aanzien van de beperking van de bewegingsvrijheid in die zin dat klaagster enkel tijd- en doel gebonden vrijheden geniet oordeelt de klachtencommissie eveneens dat verweerster klaagster daarin terecht beperkt. Klaagster gebruikte amfetamine hetgeen een negatieve invloed heeft op haar geestelijke gezondheidstoestand en klaagster psychotisch ernstig kan ontregelen. Om dat ernstig nadeel voor klaagster af te wenden heeft verweerster naar het oordeel van de klachtencommissie terecht in haar bewegingsvrijheid beperkt.

De klachtencommissie zal de klachten dan ook ongegrond verklaren.

4. De schadevergoeding

Nu de klachten door de klachtencommissie ongegrond zullen worden verklaard, zal ook het verzoek tot schadevergoeding worden afgewezen.

Uitspraak klachtencommissie Wvggz

5. Uitspraak.

De klachtencommissie verklaart de klacht 2021/068 ongegrond.

De klachtencommissie verklaart de klacht 2021/069 ongegrond.

De klachtencommissie wijst het verzoek tot schadevergoeding af.

Aldus gegeven te Venray,

22 juli 2021,

mr. XXXXXXXXX, voorzitter

De Klachtencommissie bestond uit:

- * Dhr. XXXXXXXXX, jurist en voorzitter van de Klachtencommissie;
- * Dhr. XXXXXXXXX, psychiater en lid van de Klachtencommissie;
- * Dhr. XXXXXXXXX, consulent mentorschap en lid van de Klachtencommissie.

Eventuele gegrondverklaring van een klacht of een klachtonderdeel houdt niet automatisch in dat deze klacht ook op grond van het civiel-, straf- of tuchtrecht gegrond wordt verklaard.

Op grond van art. 10:7 Wvggz kan betrokkene, de vertegenwoordiger, de zorgaanbieder of een nabestaande van betrokkene onder de in art. 10:7 Wvggz genoemde voorwaarden tegen de uitspraak van de Klachtencommissie in beroep bij de rechter. Op grond van art. 10:9 Wvggz kan de rechter de beslissing waartegen de klacht is gericht, schorsen.